

Anden søndag i fasten 2024

Salmer: 392, 536, 496, 677, 56

Kom, Herre Jesus. Amen.

1 Mos 1, 27-31; Hebr 5, 1-10; Mark 9, 14-29

Der er dæmoner på spil i fastetiden, ikke alene i biblens verden, men også i vor. Det blev danskerne vidner til for en god uges tid siden, hvor en herre tonede frem på TV-skærmen i forbindelse med en ulykkelig sag på en dansk folkeskole, der billedligt var hjem søgt af onde ånder.

Han var morfar til en pige, som havde været udsat for nogle voldsomme krænkelser, og han fortalte om, hvordan familiens verden var brudt sammen den dag, pigen ikke længere kunne fortie, hvad der var sket med hende. Alligevel mente hendes morfar, at »*der er ofre på begge sider*«, og han blev bakket op af en hær af eksperter, der stod på tærne af hinanden for at udviske det onde, der var sket, med en talestrøm så voldsom, at man næppe kunne tænke klart under forsøget på at hitte

rede i, hvad der var op og ned i sagen, som har vist sig ikke at stå alene. Morfaderen kom således til at personificere den afmagt et behandlersamfund som det danske, der har afskaffet ondskab, sætter mennesker i.

For det er det, alle disse sager kaster deres ubarmhjertige lys over: At ved at afskaffe ondskaben kan ingen begå onde handlinger, og dermed findes der hverken ofre eller bødler. Derfor er behandlerne lige så hjælpeløse som disciplene i dagens fortælling, der ikke kan uddrive den urene ånd fra den besatte dreng.

Der **er** imidlertid forskel på godt og ondt, og begge har deres ophav i noget eller nogen, dét vi her i kirken kalder hhv. Gud og djævelen, og vi ved, at den sidste altid forsøger at ødelægge den første. Gud skabte jo verden med alt, hvad der lever på den, og han så, hvor **godt det var**. Men slangen kedede sig og hadede derfor alt det gode, og den fristede med held de gudskabte mennesker, hvorfor vi alle nu må leve med død og ondskab som grundlæggende vilkår i verden. Det kan jo

lyde trist, men vi skal vide, at fordi Gud besluttede sig for at sende sin søn herved til evig frelse, er vi ikke længere afmægtige, og det onde kan i længden ikke vinde.

Det ser vi i dagens fortælling. En fortvivlet far har bragt sin søn, som er besat af en ond ånd, til Jesu disciple, der står magtesløse. Den onde ånd forsøger at kaste drengen i både ild og vand, det vil sige, at den forsøger at tage livet af ham, forsøger at ødelægge en Guds skabning. Faderen har imidlertid en fornemmelse af, at der hos Jesu disciple er hjælp at hente, og dog kan de intet stille op. Jesus må selv træde til og placerer sig midt i disciplenes hjælpeløshed og faderens tvivlrådighed med de forløsende ord: »*Alt er muligt for den, der tror!*« Her på jord har ingen været i stand til at tro mere end Jesus Kristus, og han frelser den vantro faders søn, retter familielivet op. Alligevel ender Jesus med at sige til disciplene, at det onde kun kan drives ud med bøn. Hvad mener han med det? Jeg tror, at netop den tid, vi lever i,

giver os mulighed for at forstå det, netop fordi vi ser, at behandlersamfundet, som er blevet vor kirke, hverken har svar på eller ord for den dæmoni, som afskaffelsen af begrebet ondskab har afstedkommet, en dæmoni, som truer med at lade vore børn gøre det samme ved hinanden, som den urene ånd med drengen. Men når vi beder til Gud, så beder vi til *den* gode, til himlens ypperstepræst, og samtidig erklærer vi, at vi er vantro, der må hjælpes. Vor vantro består i, at vi har gjort en dyd ud af syndefaldet og fjernet skylden ved at sige, at den ikke findes, i stedet findes der kun gode forklaringer på, at nogen kom til at gøre noget, de ikke skulle have gjort.

Som himlens ypperstepræst er Kristus den, vi måler os selv på, og som vi kommer til kort overfor, og han er den, vi er nødt til at bede til, når noget skal rettes op. Det kalder man at stå til ansvar, og det fordrer, at man er nødt til at se skylden i øjnene. Det vil jeg prøve at anskueliggøre ved at fortælle lidt fra romanen

Gulddronning, Perledronning, der handler om Signhild, som vokser op hos sin morfar, Håvard. Signhild kan få nogle frygtelige angstanfald, som har sin rod i den tidlige barndom, hvor hun boede hos sin psykisk ustabile mor og dennes ubehagelige samlever. Moderens tilstand skyldtes Håvard, der lod sig friste og faldt i synd, hvorefter han stak af fra hende, da hun var nyfødt og hendes mor, altså Håvards kone, var død. Hun vokser op i en plejefamilie med en følelseskold plejemor, hvis elskovstørstende mand forgriber sig på hende, og Signhild er frugten af det forhold. Moderen elsker nok sin datter, men formår ikke at drage ordentlig omsorg for hende, og den mand, hun indleder et forhold til, har en ond og ydmygende omgang med dem begge. Men så sker der noget: en dag, stedfaderen vil afstraffe den lille Signhild, samler den svage mor al sin handlekraft, finder en køkkenkniv og slår manden ihjel, hvorefter både hun og liget af manden bliver fjernet, medens alle glemmer Signhild, der har rullet sig ind under sengen for at beskytte sig selv. Der ligger hun i tre dage, og af

årsager, som det fører for vidt at gøre rede for her, bliver det Håvard, der finder hende. Håvard, som i alle de mellemliggende år har gået og ruget over sin skyld og sin fejhed, tager nu opdragergerningen på sig og fører sin datterdatter tilbage til livet. Det gør han ikke ved at sige, at hendes stedfar også var et offer, nej, han fortæller eventyr, som bl.a. lærer pigen, at hvis man kender troldens navn, så har den ikke magt over én længere. Hendes stedfar kan jo – selv om han er død – stadig plage hende, fordi minderne om ham hjemsøger hende, og Håvard lærer hende konfrontere disse minder, så hun på den måde får has på trolden. Eventyrene giver m.a.o. Signhild et sprog for det, der er sket, og de skaber en verden, hvor hun kan rumme sin voldsomme familiehistorie. Håvard lod dæmonerne vælte ind over sin familie, fordi han var et skvat, men han får altså rettet en smule op på sin synd med denne ene store heltegerning.

Man kan sige, at Håvard gør sit liv til realiseret bøn om at frelse sit barnebarn. Og det opbyggelige i denne

fortælling består i alt det, vi har afskrevet: synden, som Håvard begår, skylden, som plager ham, og som han til sidst insisterer på at sone, og endelig eventyrene, der i modsætning til vor rationelle, behandleragtige måde at tænke på, hjælper den lille Signhild til at overleve sine traumer med troen, håbet og kærligheden i behold.

Og man skal slet ikke kimse ad eventyr, de styrker nemlig vor evne til at tro, de kan jage vantroen bort. For da Gud skabte os, blæste han sin livsånde ind i os, den forsvandt ikke ved syndefaldet; vor fantasi eller vor indlevelsessevne er en del af den guddommelige ånd, som knytter os til ham, selv om vi ikke længere kan se ham. Indlevelsesevnen gør os i stand til at forstå, at vort endelige mål med livet ikke er i denne verden, her formes vi tværtimod til mødet med skaberen i al hans væld, sådan som den fortvivlede far og hans besatte dreng mødte ham og så ham. Det møde var Guds sejr over en kaosmagt, et vidnesbyrd om, at det onde findes, og at det kun kan bekæmpes af ham, som er god. Ham

er vi som sagt nødt til at bede til, og det skal vi gøre ganske frimodigt, ja, faktisk siger Jesus i dag, at vi mod dæmoner ingen vegne kommer uden at bede, og det er måske det egentlig provokerende ved fortællingen. At Gud i bønner viser sig som den mulighed, vi ellers ikke kan se. Men sådan er det imidlertid, og det kunne nok give mere mod, håb og glæde i tilværelsen at bede til ham end til offentlige myndigheder, som melder sig syge, når lokummet brænder, eller taler det særlige offentlige mandarinsprog, som består af gentagelser, indtil alle er blevet trætte og sagen lægger sig. Denne ansvarsfralæggelse får ubehagelige konsekvenser, for den får folkestemningen til at rejse sig og selv forsøge at skabe retfærdighed, hvilket også let kan blive ondt og slippe andre dæmoner løs.

SÅ, vi skal altså bede, og hvilken bøn skal vi da bede? I dåben fik vi barnekår hos Gud og skænket den eneste bøn, der virkelig batter: Fadervor, som er troens reneste udtryk. I den bøn beder vi: *»forlad os vor skyld, led os*

ikke i fristelse, men fri os fra det onde«, netop fordi vi ikke ønsker at forføres til vantro, som forleder os til at mene, at vi selv råder for verden, og som kaster os ud i fortvivlelse, når ondskaben rammer os, fordi vi tror, at end ikke Gud kan frelse os fra den. Men troens nådegave er tillid, tillid til, at alt vil ende godt, ligesom i et eventyr, med den afgørende forskel, at når Gud skriver eventyret, så er det **virkeligt**, så blev han **virkelig** min bror, så besejrede han **virkelig** alle onde ånder og vigtigst af alt døden, så skal vi **virkelig** gå ind til hans glæde, fri for al vor vantro.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.
Amen